

Méhes Károly

VERA NÉNI

Vera néni nagymamától hagyományozódott ránk: egy hónapban kétszer eljött, hogy segítsen anyámnak a takarításban. Valóban „csak” segített, nem a nagyságos asszony és a cseléd közti viszony uralkodott köztük, ezeken a napokon mindketten halálra dolgozták magukat, illetve ketten csupán félholtra. Ám azt meg kell adni, Vera néni a maga majd’ hetven évével egy csöppet sem kímélte magát, ugyanis anyámat kímélte. Vera néni csúszott-mászott, a legapróbb zugba is elnyújtózkodott, nem létezett olyan rafinált porcica, ami képes lett volna elbújni előle, és a legcsalafintábban megszótt pókháló sem menekedett meg a partviségre tekert porrongy pusztítása elől. Vera nénit csak mint „kincs”-et hallottam emlegetni, aki „aranyat ér”, főképp a mai világban.

Es akkor jött a nagy történelmi fordulat: egészen egyszerűen elköltöztünk az ország másik szegletébe. Volt mai világ, nem volt mai világ, és e világ részeként ugyanez vonatkozott Vera nénire is. Régi városunk, otthonunk és temérdek arc süllyedni kezdett az idő feneketlen mocsarába, a szívünkben. Vera nénivel mégis eleven maradt a kapcsolatunk, ha ugyan annak lehet mondani azt az évi kettő darab képes levelezőlapot, amit anyám névnapjára és karácsonyra írt. Balra dőlő, szálkás betűkkel évről évre érkeztek a jókívánságok, a „Kedves Ancikának”, és természetesen megemlékezve az egész családról. Ilyenkor – elsősorban persze a címzett, azaz anyám – kicsit sóhajtoztunk, hogy „Istenem”, és „Megható ez a ragaszkodás”, ami igaz is volt, és továbbra is őriztük Vera nénit jó emlékezetünkben, jóllehet régi városunkkal és otthonunkkal együtt mindennek ellenére ő is tovább süllyedt az idő feneketlen mocsarába, a szívünkben.

Bizony már egy évtized is eltelhetett azóta, hogy az ország másik szegletében vertünk tanyát, amikor szüleim ismét visszalátogattak régi városunkba. És ahogy annyi időn át sosem, most összetalálkoztak az utcán Vera nénivel. Természetesen anyám vette észre a ferences templom előtt, és már messziről integetve közelített feléje. Vera néni, aki szigorú számításaink szerint mindenképp nyolcvanon felül kel-

lett legyen, külsőre állítólag alig változott valamit a régi időkhöz képest. De integetve közelítő szüleim most nem hozták ki a sodrából. Ugyan megállt, s összehúzott szemmel figyelte, mi fog történni. „Drága Vera néni!”, lelkendezett anyám, és mondta tovább is, hogy mi csoda öröm, és hogy Vera néni semmit sem változott, de tényleg semmit... De az öregasszony csak a fejét csóválta, továbbra is szigorúan nézett, majd egy idő után mégis csak kibökte, amit gondolt. „Már ne is haragudjanak, nem tudom, mit óhajtanak tőlem.” Anyám és apám ekkor néztek össze először, de anyám természetesen nem hagyhatta annyiban. „Ugyan már, drága Vera néni, hát nem tetszik ránc emlékezni? Szélesék, a Kinizsi utcából. Én vagyok az Anci...” „Szélesék...? Anci?” ismételte Vera néni barátságtalanul és bizalmatlanul. Anyám egyre kétségbeesettebben nézett apám felé, majd bevettette utolsó fegyverét. „Hiszen még írni is szokott nekünk, olyan kedvesnek tetszik lenni, Vera néni. A névnapomra és karácsonykor is.” Most már az öregasszony is zavarban volt, hol anyámra, hol apámra kapta a tekintetét, el-elidőzött az arcukon, beszívta az ajkát, de aztán anyám minden biztató tekintete ellenére is csak a fejét csóválta. „Nem, nem. Hagyjanak, kérem, engemet, békén. Nem emlékszem... Nem emlékszem én már semmire.”

Így mondta: semmire. Anyám még pityergett is kicsit, amikor mesélte. „Majdnem olyan ez, mintha kicsit meghaltunk volna”, tette hozzá félénken, mert azért ilyeneket nem szokott mondani, és nem is szerette emlegetni a halált, semmiféle formában.

Annál nagyobb volt a megdöbbenésünk karácsony előtt néhány nappal, amikor menetrendszerűen befutott Vera néni képeslapja. A szöveg és a kézírás megszólalásig megegyezett azzal, amit már több mint tíz éve, régi városunkból való elköltözésünk óta ismerünk. Békés karácsonyt, sikerekben gazdag újesztendőt kívánt Vera néni a család minden tagjának, sok szeretettel. Szinte csak szórakozottságból fordítottam meg a képeslapot, és döbbsent felkiáltásomra újból összefutott a família: Vera néni küldeménye nem egy karácsonyi képeslap volt. Nem Kisjézus a bölcsőben, sem angyal, sem pedig havas fenyővel szikrázó hegyvidék. Egy régi fotográfiai nyomatot tartottam a kezemben, amin akasztott emberek lógtak egy porolószerű tákolmányról. Az egyik alak sokkal kisebb volt, mint a többi, csakis gyerek lehetett.

Feketén, szemcsésen, felismerhetetlenül lógtak a téglalapnyi fehér mezőben. Apám kivette a kezemből, és erőteljes, komoly, odafigyelő

mozdulatokkal apró cafatokra tépte a lapot. Csak amikor a szemetes fedele visszahanyatlott a helyére, akkor mondta anyám, hogy „Istenem”, mint ahogy Vera néni leveleinek érkeztekor mindig is mondani szokta.

(Műhely, 2004/3.)

MÉHES KÁROLY 1965-BEN SZÜLETETT PÉCSÉN. VERSET, PRÓZÁT ÉS DRÁMÁT EGYARÁNT ÍR. RADNÓTI- ÉS DÉRY-DÍJAS.